

Pjotr Tšaikovski (1840-1893) syntyi taiteita ihannoivaan 7-lapsiseen porvarisperheeseen. Pianonsoiton tuleva säveltäjä aloitti alle 5-vuotiaana. Poika kuuli Mihail Glinkan esikoisopperan Elämää tsaarin puolesta ja koki suuren valaistuksen. Pjotrin perheessä musiikista sai nauttia, mutta ”kunnon” ammatti piti hankkia. Poika pantiinkin 10-vuotiaana Pietarin oikeuskoulun sisäoppilaitokseen. Tuosta vankilasta päästyään nuorimies kirjautui Pietarin konservatorioon, jossa sai oppi-isäkseen Anton Rubinsteinin. Tšaikovski ei ole musiikin historian ainut lakimiesuran jättänyt säveltäjänero. Ura vei Moskovan konservatorion sävellyksen professoriksi. Venäjän viisikon (Rimski-Korsakov, Borodin, Cui, Balakirev, Musorski) ihaillemana syntyivät kuolemattomat sävellykset: kuusi sinfoniaa, baletit, oopperat, kolme pianokonserttoa, huikea viulukonsertto, kimmeltävä jousiserenadi ja paljon muuta. Mesenaatiksi ilmestyi antelias Nadezhda von Meck eikä stipendien käyttötarkoitusta tarvinnut tilittää. Tšaikovskin musiikki on täynnä mielettömiä teemoja, tunnekuohuja, tragediaa ja onnea.

Onnellinen Pjotr oli vain hetkittäin: homoseksuaalisuus oli salattava, mikä lopulta johti itsemurhaan Neva-joen koleran saastuttaman veden juonnin avulla. Tämäniltaisen viidennen sinfonian klarinettijohdanto kuvaa täydellistä antautumista kohtalolle. Kohtaloteema toistuu läpi sinfonian väläyksinä em. Glinkan oopperasta. Hitaan osan jumalaisen käyrätorvisoolon päälle säveltäjä lienee kirjoittanut ”voi kuinka rakastan...jos sinä rakastat”. Viidenteen sinfoniaan ei voi ikinä kyllästyä (Ahti Valtonen)!

Edvard Grieg (1843-1907) syntyi Bergenissä skottijuurisen konsuli-isän ja pianistiäidin poikana. Pianon ääreen pikku-Edvardkin pääsi äitinsä opastamana. Alusta saakka poika ei halunnut soittaa niin kuin käskettiin, hän halusi soittaa ”omiaan”. Edvard tapasi teini-ikäisenä bergeniläisen violisti-säveltäjän Ole Bullin, joka lumoutui pianistin lahjakkuudesta kannustaen poikaa lähtemään Leipzigiin lisäoppiin. Poika ei kotiutunut tuohon kaupunkiin, mutta kuuli paljon aikalaistähkien esityksiä. Edvardin ensikonsertti pidettiin Ruotsin Karlshamnissa ja sitten Bergenissä. Sittemmin Kööpenhaminassa vietetyt kolme vuotta syvensivät pohjoismaisia tuttavuuksia.

Edvard avioitui serkkunsa, sopraano Nina Hagerupin kanssa. Ninalle syntyivät lukemattomat laulut. Griegien Alexandra-tytär kuoli yksivuotiaana aivokalvontulehdukseen, mistä pariskunta ei koskaan kunnolla toipunut. Säveltäjä sävelsi musiikin maanmiehensä Henrik Ibsenin näytelmään Peer Gynt, mikä pitää säveltäjän edelleen maailman esitystilastoissa. Grieg vieraili Leipzigiin 1888 ja tapasi siellä aikalaisensa Pjotr Tšaikovskin. Tapaaminen innoitti molempia säveltäjiä. Edvard ja Nina konsertoivat kuningatar Victorialle Windsorin linnassa 1897. Grieg promovoitiin sekä Oxfordin että Cambridgen yliopistojen kunniatohtoriksi. Edvard asui loppuelämänsä Bergenin Trolldaugenissa, missä hän menehtyi jo Leipzigin ajoilta teininä saatuun keuhkotuberkuloosiin. 1868 sävelletty pianokonsertto a-molli sai kantaesityksensä Kööpenhaminassa norjalaisen Edmund Neupertin esittämänä.

Pari vuotta myöhemmin Grieg ja Franz Liszt tapasivat Roomassa, jossa Liszt esitti konserton lähes ensilukemalta. Grieg moitti virtuoosi-Lishtiä ensi osan liian nopeasta temposta. Konsertto on yksi pianistien rakastetuimmista teoksista. Tänäkin kuulette konserton ”oikeassa” tempossa!

Sydämelliset onnittelut kaikille isille kuolemattoman romanttisen musiikin parissa!

*Leena Lindgren,
Lauttasaaren orkesteri II-viulu*

Niilo Ruotsala (s. 2002) aloitti musiikilliset opintonsa Eero Mannisen opissa Itä-Helsingin Musiikkiopistossa vuonna 2010. Hän jatkoi myöhemmin opintojaan Helsingin Konservatoriossa Antti Hotin oppilaana ja valmistui sieltä vuonna 2021, saaden samalla stipendin menestyksestä piano-opinnoissaan. Samana vuotena Ruotsala hyväksyttiin Sibelius-Akatemiaan, jossa hänen opettajanaan toimi aluksi Antti Hotti. Tällä hetkellä hän opiskelee Teppo Koiviston johdolla.

Ruotsala oli osa Nuorten Pianoakatemiaa vuosina 2018-2021. Siellä ollessaan hän oli osallisena monilla mestarikursseilla, muun muassa opettajilla Aquiles Delle-Vigne, Marc-André Hamelin, Nikolai Lugansky ja Antti Siirala. Hän on myös saanut tunteja Robert Leviniltä, Konstantin Boginolta sekä Liisa Pohjolalta.

Ruotsala on menestynyt monissa kilpailuissa, kuten Steinway Piano Festival – tapahtumassa Suomessa ja Golden Classical Music Awards -kilpailussa, jossa hänet palkittiin ensimmäisellä palkinnolla ja Rahmaninov-erikoispalkinnolla. Hän pääsi Golden Classical Music Awardsin palkinnon myötä esiintymään New Yorkin Carnegie Halliin. Ruotsala on menestynyt hyvin myös kamarimusiikissa; hän ja hänen liedparinsa Johan Krogius voittivat ensimmäisen palkinnon Helsinki Lied -kilpailussa vuonna 2021. Hänen tärkeitä sooloesiintymisiään ovat mm. Camerata Vihdin solistina toimiminen, nuorten taiteilijoiden konsertti Mäntän Musiikkijuhlilla, Tampereen akateemisen sinfoniaorkesterin solistina toimiminen sekä esiintyminen Iittalan musiikkijuhlilla.

Niilon soittoa ovat tukeneet Suomen Kulttuurirahasto, Majaoja-säätiö ja Pro Musica -säätiö.

Tuomas Lehto esiintyy aktiivisesti solistina ja kamarimuusikkona ympäri maailmaa ja häntä voi kuulla säännöllisesti useilla musiikkifestivaaleilla. Lehto on Radion Sinfoniaorkesterin 1. soolosellisti, Uusi Helsinki-kvartetin sellisti ja Total Cello Ensemblen jäsen sekä KuruFest-festivaalin taiteellinen johtaja. Yhdessä Tuomas Ylisen kanssa hän opettaa Porvoossa toimivassa Selloakatemiassa. Tuomas Lehto on myös Sibelius-Akatemian taideopettaja.

Tuomas Lehto aloitti sellonsoiton opinnot kolmevuotiaana opettajanaan Anja Maja. Vuonna 2000 opinnot jatkuivat Sibelius-Akatemiassa ensin Hannu Kiiskin ja myöhemmin Marko Ylösen ja Jan-Erik Gustafssonin johdolla. Vuonna 2007-2008 hän opiskeli Tukholmassa Torleif Thedéenin luokalla. Lehto on myös opiskellut orkesterinjohtoa Jorma Panulan johdolla.

Tuomas Lehto on tehnyt radionauhoituksia Suomen Yleisradiolle ja levyttänyt ahkerasti solistina ja erilaisten yhtyeiden jäsenenä. Hän on myös kantaesittänyt useita teoksia, mm. Ville Matvejeffin sellokonserton.

Lauttasaaren Orkesterin

80-vuotisjuhlavuoden avauskonsertti

LAUTTASAAREN KIRKKO
SU 9.3.2025 | KLO 18

Edouard Lalo

Sellokonsertto d-molli
Lento - Allegro Maestoso
Andantino con moto
Andante - Allegro vivace

Solisti: Tuomas Lehto, sello

Antonín Dvořák

Sinfonia uudesta maailmasta 9 e-molli
Adagio - Allegro molto
Allegro con fuoco

Orkesteria johtaa **Ahti Valtonen**.

Edouard Lalo (1823-1892) oli ranskalainen säveltäjä, ei espanjalainen, kuten usein luullaan. Hän syntyi Pohjois-Ranskan Lillesä, missä Lalon suku oli asunut 1500-luvulta asti. Edouard lähti jo 16-vuotiaana Pariisiin opiskelamaan viulunsoittoa isänsä vastustuksesta huolimatta. Siellä hän perusti Armingaud-kvartetin, jonka kakkos- ja alttoviolistina soittaminen jatkui vuosia. Toimi Pariisin konservatorion viulunsoiton opettajana tuotti mainioita violisteja. Lalo löysi 42-vuotiaana "vanhanapoikana" vaimokseen kontra-altto Julie de Malignyn, joka taivutti miehensä säveltämään oopperaa. Lalon oopperat eivät lyöneet leiville ja säveltäjä keskittyikin soitin- ja kamarimusiikkiin. Espanjalainen viuluvirtuoosi Pablo de Sarasate pyysi 50-kymppistä Laloa säveltämään hänelle viulukonserton. Siitä syntyi Lalon ehkä esitetyin teos Symphonie espagnole, jonka Sarasate kantaesitti solistina suurella menestyksellä v. 1875. Lalon ainoa säilynyt sinfonia oli kapellimestari Sir Thomas Beechamin suosikkiteos. Lalo sävelsi myös pianokonserton, viulukonserttoja, jousikvartetton ja suuren laulukokoelman. Ainoan sellokonserttonsa d-molli Lalo sävelsi belgialaiselle sellistille Adolphe Fischerille, joka kantaesitti konserton v. 1877. Konsertto on virtuoottinen ja espanjalaisvaikutteinen hauskoine rytmeineen. Tänäpä kuulette konserton **Tuomas Lehdon** taiturillisessa käsittelyssä.

Antonín Dvořák (1841-1904) syntyi Nelahozevesin kylässä Vltava joen (Moldau) varrella Böömissä. Vähävaraiset vanhemmat pitivät majataloa ja eläimiä. Sitraa soittava isä toivoi vanhimmasta pojastaan teurastajaa. Poika soitteli viulua niin mainiosti, että kansakoulun opettaja Spitz innostui tämän lahjakkuudesta. Poika lähetettiin kolmeksi vuodeksi Zloniceen sedän ja tädin luokse 12-vuotiaana. Setä teki monta käännysmatkaa isä-Dvořákin luokse: poika on ilmoitettava Prahän kirkkomusiikki-instituuttiin. Soittimiksi tulivat pianon lisäksi urut. Poika oli isänsä mieliksi opetellut teurastajan ammatin. Lopulta isä salli poikansa antautua musiikille. Antonín soitti 21-vuotiaasta Prahän kansallisteatterin orkesterissa alttoviulua. Näinä aikoina hän sävelsi alkupäähän sinfoniansa ja isänmaallisen kantaatin Hymnus, joka herätti suurta innostusta tsekkiläisissä sekä Johannes Brahmsissa. Brahms pysyi Dvořákin suojelijana, ystävänä ja mesenaattina elämänsä loppuun saakka.

Keski-ikäistä Dvořákia kalastettiin vimmaisesti New Yorkin kansalliseen konservatorioon. Hän lähti perheineen valtameren taakse neljäksi vuodeksi suuren palkan vuoksi (25-kertainen Prahaan verrattuna). Dvořákille annettiin tehtäväksi löytää amerikkalainen musiikki. Sävellyksissä kuuluvatkin intiaanilaulut ja villin lännen junan äänet. Koti-ikävä oli hirmuinen. New Yorkissa syntyivät mm. yhdeksäs sinfonia, sellokonsertto ja jousikvartetto Amerikkalainen. Kotiinpaluu Prahaan otettiin riemulla vastaan. Dvořákista tehtiin Prahän konservatorion rehtori ja Itävalta-Unkarin ylähuoneen jäsen keisarin pyynnöstä. Dvořák johti itse sävellyksiään ja tapasi Sibeliuksenkin Heidelbergin musiikkijuhlilla v. 1901. Tapaaminen oli molemmille erittäin miellyttävä. Eipä ole musiikin lajia, mihin Dvořák ei olisi koskenut, opuksia on yli 115. Kamarimusiikkia, sinfonioita, jousikvartetteja, kvintettoja, viulukonsertto, pianokonsertto, oopperoita ja lauluja. Kuoroteosta Stabat mater esitettiin Lontoossa ja USA:ssa.

Dvořák oli nöyrä ja uskonnollinen perhemies. Ikäännyttyään hän harrasti pulujen ruokkimista ja rakasti junia. Hän menehtyi aivoverenvuotoon 62-vuotiaana. Koko Praha oli mukana hautajaisissa.

Tänäpä kuultavassa sinfonia no. 9 "Uudesta maailmasta" en kuule mitään amerikkalaista. Siellä suhisevat Böömin laaksojen lehtimetsät ja tsekkiläinen kansanmusiikki. Sinfonian teemat ovat jumalaisia.

Leena Lindgren

Lauttasaaren Orkesteri II-viulu

Lauttasaaren Orkesteri täyttää tänä vuonna 80 vuotta. Järjestämme juhlavuoden aikana konsertteja ja seuraavan kerran meitä voi kuulla vappuaattona 30.4.2025 klo 16 Lauttasaaren kirkossa.

Orkesterin soittajat asuvat ympäri pääkaupunkiseutua ja edustavat eri ammatteja ja ikäkausia koululaisista eläkeläisiin. Otamme mieluusti mukaan myös uusia soittajia. Lisätietoja nettisivuiltamme: www.lauttasaarenorkesteri.nettisivut.fi.